

Vladimír Páral, oficiálně vydávaná literatura

Vladimír Páral, pseudonym Jan Laban (10. srpna 1932 v Praze) je český spisovatel-prozaik, ovlivněný poetikou francouzského **nového románu a postmodernismu**. Jeho tvorba však neměla vždy stejnou úroveň, sahá od nekompromisní pronikavé satiry k opatrné až triviální próze, kterou tvořil pod vlivem minulého režimu.*

Referát: Zopakujte pojmy nový román a postmodernismus.

Narodil se v Praze, mládí od svých dvou let prožil v Brně. Otec byl důstojníkem. V Brně absolvoval reálné gymnázium, odmaturoval roku 1950. Pak byl dva roky na Vysokém učení technickém, odtud přešel na obor **chemického inženýrství** na VŠCHT v Pardubicích. Zde získal v roce 1954 titul inženýra chemie.

Vystudovanému oboru se v Liberci, Jablonci nad Jizerou, krátce v Plzni a nakonec v Ústí nad Labem věnoval až do roku 1967, tedy 13 let. Byl zaměstnán v **Ústavu vědecko-technických a ekonomických informací**, naposledy ve výzkumu sexuálních hormonů.

Psát začal v roce 1962, kdy pro krajský deník Průboj. Napsal na pokračování Šest pekelných nocí pod pseudonymem Jan Laban. Pak následovala řada románů. Od roku **1967** se stal **spisovatelem z povolání**. Od roku 1972 pracoval i v ústeckém Severočeském nakladatelství jako **redaktor**. V šedesátých letech se stal **jedním z nejčtenějších českých spisovatelů**, ve svých románech vynalezl zcela originální takzvaný „**technologický styl psaní**“. Roku 1977 podepsal Antichartu.

Od roku 1995 žije střídavě v Mariánských Lázních a Praze.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Napsal **čtrnáct románů**, z nichž sedm bylo zfilmováno. Mezi jeho nejznámější díla patří tzv. **černá série**: **Veletrh splněných přání** (1964), **Soukromá vichřice** (1966), **Katapult** (1967), **Milenci a vrazi** (1969), **Profesionální žena** (1971).

Po černé pentalogii začal v 70. letech rozvíjet tzv. **bílou sérii**: **Mladý muž a bílá velryba** (1973), **Radost až do rána** (1976),.....aj. V 70. A 80. letech psal módní literaturu **sci-fi**: **Válka s mnohozvířetem** (1983), v níž lze rozpoznat odkazy na K. Čapka.

Doplňte:

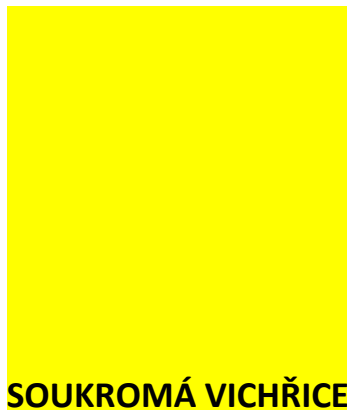
Vladimír Páral studoval na VŠCHT v Pardubicích obor Zde získal v roce 1954 titul inženýra chemie. Vystudovanému oboru se věnoval 13 let. Byl zaměstnán v Ústavu vědecko-technických a ekonomických informací. Psát začal pod pseudonymem JanOd roku 1967 se stal spisovatelem z povolání. Od roku 1972 pracoval v Severočeském nakladatelství jako V šedesátých letech se stal jedním z nejčtenějších českých spisovatelů, ve svých románech vynalezl zcela originální takzvaný „technologický styl psaní“. Roku 1977 podepsal
Napsal čtrnáct románů. Mezi jeho nejznámější díla patří:

Vyberte vhodné dokončení věty:

Vladimír Páral....

- se narodil v Brně. ANO NE
- vystudoval chemii na Vysoké škole chemicko-technologické v Pardubicích. ANO NE
- pracoval jako chemik v různých podnicích, trvale zakotvil v Děčíně. ANO NE
- v roce 1967 se stal spisovatelem z povolání. ANO NE
- se věnoval také žánru sci-fi. ANO NE
- se po roce 1989 jako prozaik odmlčel, začal psát především divadelní hry. ANO NE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SOUKROMÁ VICHŘICE

(1966)

(B-1)

Z vrátnice nádvořím do suterénu ke svému číslu 3631 a v třetím patře do dveří 142, „Dobřejtro, paní Ido!“ „Ahoj, Bohunko.“ 23587 512 11,62 vpravo 23588 512 11,62 vpravo 23589 512 11,62 vpravo 23590 512 11,62 vpravo.

„Nedívála jste se, co je k obědu?“

„Na jedničku koprová, na dvojku segedin, na trojku lívance.“

„Co si dáte?“

„Nejspíš trojku.“

„Já spíš jedničku.“

23591 512 11,62 vpravo 23592 487 11,27 vpravo „...z temnoty pojednou zazářily pochodně,“ pravil přívětivý hlas z rádia, „jež nesly mladé gymnastky. Současně se objevilo na světelné tabuli japonské slovo sajonara, znamenající na shledanou...“

23593 a všechny další do 23611 vyhovovaly, všechny atesty na hromádce vpravo a „Tak na shledanou, paní Ido!“ rychle dolů, honem nahoru a trapem k píchačkám: 14,00. Na ulici už pak nebylo kam spěchat, Mirek bude na náměstí ve čtyři, Bohunka přijela na náměstí ve tři, koupila si dvě koule oříškové zmrzliny a zvolna ji lízajíc procházela hlavní třídou a zastavovala se u výkladních skříní. Mirek Machulka byl na náměstí ve čtyři, „Ahoj B!“ „Ahoj M!“

„Musím si ještě skočit pro baterie – počkáš tady?“ Kývla, skočil si pro baterie, baterie nebyly, a šli si před kinem, jako každé úterý a čtvrtek, sednout do Zdaru.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„...a z té fotokatody vystupují elektrony,“ vykládal Mirek nadšeně, „a ty narážejí na první elektrodu, každý elektron z ní vyrazí další elektrony a tak to jde pořád dál, až – Není ti něco?“

„Ne. Co by mi mělo být?“

„Jako by ti něco scházelo... Bohunko...“

„Chtěla bych jet do Říma...“

„Já radši do Tokia, ale teď vážně: jeden kluk od nás má bráchu, kterej má u Varvažova takovou jako chatku a možná by nám někdy –“

„Ve Varvažově smrdí plynárna.“

Brigitta Bardotová prchala před reportéry a ukryla se v bytě Mastroianniho, nadlidská láska a zas tu byli reportéři, blesk a nádherně dlouhý Brigittin pád do tmy.

„Mě by děsně zajímalo,“ řekl pak Mirek, „jak udělali ten trik s tím pádem ze střechy...“

„To nebyl trik.“

„Ale přece...“

„Hele, mně to už jede, tak ve čtvrtek?“

„Ve čtyři, normálně...“

Ke svému číslu 3631 a dveře 142, „Dobřejtro, paní Ido!“, jednoruký servíroval s touhou imponovat, včera bylo poslední 23611 a tedy 23612 487 11,27 vpravo 23613 487 11,27 vpravo 23614.

„Nejspíš dvojku.“

„Já spíš trojku.“

505 11,45 vpravo 23615 505 11,45 vpravo a všechny další do 23634 vyhovovaly a již utahaný jednoruký si kamsi odnesl jedinou hromádku, 14,00 a už nebylo kam spěchat, ve svobodárně dusot strojů z protějščí přádelny, na náměstí dvě koule vanilkové zmrzliny, hlavní třídou tam a zpátky hlavní třídou na náměstí a zpátky, ve zlatnictví ten náramek z dvojího zlata za 1980 Kčs, na náměstí a už zavírali, v šatně kavárny Zdar dvě tatranky za 3 Kčs a ve svobodárně přímo k vodovodu, Inka ležela nad skripty své dálkové techniky, Bohunka vytáhla z červeného kufru pod postelí taky knížku a otevřela na založeném místě:

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

375. *Látka A, poskytující ozonolysou aceton a aldehyd levulový, reaguje se zinkem a chloroacetanem ethylnatým na látku B, jež poskytuje alkalickým zmýdelněním sloučeninu C.*

„... resultuje sloučenina E. Jakou má konstituci?“ Za okny přádelny pohyby děvčat úsporněly a tvrdly postupující odpolední směnou a z úzkého okénka se vykláněl muž v rádiovce a kouřil cigaretu ukrytou v dlani, Bohunka si oblékla bavlněné pyžámko a otevřela modrozlatou knížku na založeném místě:

„Nechť vpíše moje jméno s pohrdáním do dějin Polsky – nemohu jinak, musí tak býti. Miluji ho.“ Na poštovní stanici, kde měnili koně, použila první příležitosti, aby Napoleonovi napsala:

„Zprav mne, kdy budeš v Paříži. Přijdu. Marie.“

Ve čtvrtek na náměstí Mirek normálně: „Ahoj B!“ „Ahoj M!“, napřed si musel skočit pro baterie, baterie nebyly, a šli si sednout do Zdaru, Bohunka se dověděla, že u zvětšovačku Magnifax II se dá naklánět i objektiv a když se nakloní objektiv, není potřeba clonit. Římská dívka Cabirie se živila láskou, galerie mužů, poslední ji opustil se vším, co měla, a před Cabirií vyvstalo světlo.

„Všimla sis těch dálnic?“ řekl pak Mirek a pak:

„Tak v sobotu u tebe?“ „Ve tři, normálně.“

Jednoruký odnesl hromádku atestů a 14,00, na náměstí dvě koule smetanové zmrzliny a hlavní třídou, ve svobodárně těžký sladký páteční pach, zpocená Inka vyráběla týdenní dávku božích milostí, oblíbeného cukroví jejího žravého Standy Kociána, a z kouřící pánve vyhazovala zdobně ozubené lichoběžníčky do skořicového cukru, tak zítra je už sobota.

„Dobře, paní Ido!“

„Tak zas máme na krku sobotu,“ radovala se paní Ida Nejtrová, ani se nepřevlékala a šla si nakoupit, jednoruký přinesl jen pár vzorků a pro atesty přijde až v pondělí, když se paní Ida vrátila, neměla už stání, „Tak jen si dej...“ loučila se před polednem a nervózně zamrkala, „...co se do tebe vejde...“ a nervózně odťapkala na vysokých podpatcích.

Bohunka si udělala manikúru a už v jednu sešla do suterénu, v umyvárně už nával a křik, hlučícími úzkými uličkami mezi plechovými číslovanými skříňkami pobíhaly tři nahé ženy s fallickou atrapou a všechno se válelo smíchy, „... a ještě vezmu dvě půlky jemného rumu,“ svěřovala se šeptem trpaslice s

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

modrým přelivem, před vrátnicí dav jak o manifestaci a Bohunka nervózně vyběhla v čele proudu. Inka už vyklidila svobodárnu a ovšem ustlala jen svoji postel, Bohunka lhostejně přehlédla svou, o tohle zde totiž nejde – svlékla se a rozechvěle si spouštěla před zrcadlem tu novou košilku, čechrala krajky nahoře i dole, až na okenním skle zadrnčely kamínky, přetáhla přes košilku teplákovou soupravu a už Mirek lezl do dveří, jeho sobotně zadržlý hlas: „Bohunko...“, chtěla mu něco říct, ale příliš rychle ztratil plachost, pak trpělivost a prkna podlahy přestala vrzat pod čtverem nohou – za necelou minutu už zurčení vody za igelitovou oponou.

Velce dávat i brát, propadat se a vznášet, hřmít a plát Bohunka zvedala z podlahy teplákovou bundu a jak z pytle z ní vytahovala zmačkané krajky, škubla košilkou a nacpala ji do červeného kufru dřív, než se Mirek zas objevil a chladnými zčervenálými rukama otvíral láhev Býčí krve.

„Zapomněla jsem ti říct, že Inka se dnes vrátí dřív.“

„Ale co si to dovoluje?“

„A mně je dnes nějak divně – ne, nebudu pít.“

„Ale to neexistuje!“

„Máš mě rád?“

„Mám. Fakticky. Moc...“

„Tak jdi domů. Fakticky. Hned...“

„Tak v úterý?...“

Zalezla pod přikrývku, aby nemusela odpovédět a rozplakala se, jakmile za ním klaply dveře, dusot strojů z přádelny ji milosrdně uspal, ale po nějaké době zas nemilosrdně vzbudil, lokala přímo z láhve, až stěží popadala dech a četla:

Této noci nemohla usnout. Trpce si vyčítala, že byť i jen na chvíli mohla zapomenouti skvělého zjevu císařova a stala se nevděčnicí.

Úkoly pro práci s textem v hodině

1. *Shrňte vlastními slovy děj ukázky.*
2. *O jakém způsobu života postav svědčí jejich dialogy?*

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. *Jaký vztah má k popisovanému dění Páralův vypravěč (objektivní, odosobnělý, emocionální, patetický...)?*
4. *Jak je popisováno prostředí?*
5. *Charakterizujte výstavbu Páralových vět a souvětí.*
6. Jeho styl lze charakterizovat i jako eliptický. **Zopakujte si, co je to elipsa.**

Které slovní druhy často vypouští? Čeho tím dosahuje? Proč na druhé straně některé věty a pasáže opakuje?

7. *Proč autor umístil do svého textu texty jiné (vytištěné kurzívou?)*
8. *Jak Vladimír Páral využívá v textu číslice?*
9. *Proč zvolil podtitul Laboratorní zpráva ze života hmyzu a proč kapitoly označuje A-1, B-1, atd.?*

2. ukázka:

Přečíst výchylku ručičky galvanometru, v tabulce pod sklem přečíst odpovídající procento draslíku a zapsat je do atestu a do knihy. Atesty s procentem 11,2-11,8 (výchylka 480-530) jako vyhovující napravo, ostatní jako nevhovující vlevo.

Vzorek 23564, výchylka 492, procento 11,32 - vpravo.

23565 494 11,34 vpravo. 23566 499 11,39 vpravo.

23567 494 11,34 vpravo.

„Nedívala jste se, co je k obědu?“

„Na jedničku rajská, na dvojku palačinky, na trojku segedín.“

„Co si dáte?“ - „Nespíš trojku.“ - „Já spíš dvojku.“

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

23568 518 11,68 vpravo. 23569 518 11,58 vpravo. „... šansoniérky," pravil vlídný hlas z rádia, „v jejímž dramatickém životě nechybělo ani hlubokých stínů. Cesta Edith Piafové k slunci, jež neuhasíná..."

(...)

„Nedívala jste se, co je k obědu?"

„Na jedničku koprová, na dvojku segedín, na trojku lívance.“

„Co si dáte?" - „Nejspíš trojku." - „Já spíš jedničku."

23591 512 11,62 vpravo 23592 487 11,27 vlevo „...z temnoty pojednou zazářily pochodně," pravil přívětivý hlas z rádia, „jež nesly mladé gymnastky. Současně se objevilo na světelné tabuli japonské slovo sajonara, znamenající na shledanou..."

23593 a všechny další do 23611 vyhovovaly, všechny atesty na hromádce vpravo a „Tak na shledanou, paní Ido!" rychle dolů, honem nahoru a trapem k píchačkám: 14:00.

Zkráceno

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Které motivy se v ukázce stereotypně opakují?*
2. *Najděte v prvním odstavci všechna slovesa a určete jejich tvar. Jaký vztah postav k jejich práci tento slovesný tvar naznačuje?*
3. *Která zaměstnání považujete za stereotypní a která nikoli? Jaké jsou jejich přednosti a nedostatky. **Diskutujte.***

Napište úvahu o obtížnosti výběru správného zaměstnání.

Podívejte se na film *Soukromá vichřice*:

Československo, 1967, 96 min

Režie: Hynek Bočan

Předloha: Vladimír Páral (kniha)

Scénář: Hynek Bočan

Kamera: Jan Němeček

Hudba: Jiří Šust

Hrají: Daniela Kolářová, Pavel Landovský, Josef Somr, Míla Myslíková,

Obsah:

Život zaměstnanců ústecké chemičky se odvíjí v zaběhnutých stereotypch. Áda Vinš dostává po desetiletém manželství od své Joži každou neděli kuře a každou sobotu sex. Neděli doplní kanasta s manželi Nejtrovými. Ádův podřízený, třicetiletý provozář Standa, dře denně po práci na přestavbě domku. Každou sobotu se na svobodárně pomiluje se svojí Bohunkou a v neděli je na stavbě. Jako vejce vejci se podobají i dny pracovní. Mění se jen roční období.....

(1973)

Román situovaný do Ústí nad Labem a do provozů jeho chemických továren, které autor z vlastní zkušenosti velmi dobře zná. Hlavními problémy, které se i tentokrát snaží postihnout, jsou složité vztahy mezi lidmi.

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V městské knihovně si Břeťa vybral z regálů „Paní Bovaryovou“ a „Bílou velrybu“, spolykal dvojitou porci italské zmrzliny a odfrčel do závodu (u vrátnice Editina černá volha, uvnitř na polštářích bílé a červené bikinky).

„Fajn,“ říkala Miluška při obědě a dívala se, kdo všechno se na nás dívá.

„Kdyby sis mohla vybrat, kam bys chtěla jet, z celého světa - rozumíš - kam bys chtěla, Miluško?“

„Ale to přece nejde!“

„Ale *kdyby* to šlo.... co by sis vybrala?“

„Já nevím... No něco, kde je to fajn.“

„Tak třeba co?“

„To samý co ty a jeli bysme tam spolu.“

„Já bych chtěl do Chile a lovit velryby v Tichým oceáně.“

„Ale to přece nejde!“

„No tak si aspoň *představ*, že by to šlo!“

„No to by mohlo být docela fajn - Ty už jdeš? A co ten pudink? (...)

Miluško, co děláš špatně, že se mi nezdá o tobě... Miluško, já tě zoufale prosím, abys pro mne znamenala tolik co kdysi Edita tomuhle mrtvému muži, já to sám zařídit nemůžu, sám přece člověk nesvede nic, jen umřít... jako umírá Vik. ALE JÁ CHCI ŽÍT A ULOVIT SVOU VELRYBU -

Zkráceno

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Na základě ukázky charakterizujte Břeťu i Milušku.*
2. *Co Břeťovi na Milušce vadí?*
3. *K čemu slouží užití kurzívy a velkých písmen v textu?*
4. *Vzpomeňte si, kdo je autorem románu Bílá velryba a o čem tato próza pojednává. Co bílá velryba symbolizuje pro Břeťu?*

Co byste chtěli v životě dokázat vy? Diskutujte.

Páralova novela byla zdramatizována Zdeňkem Potužilem. Zjistěte název této dramatisace a datum její premiéry.

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRÁCHEŇ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POJMY:

Nový román - často též antiromán, někdy též označován jako román objektivní, nebo román pohledu. Jedná se o pokus francouzské literární avantgardy, z 50. let 20. století, vytvořit opak klasického románu, protože se domnívali, že klasický román se přežil a nemůže postihnout novou skutečnost a zkušenosti nového člověka.

Odmítli románový děj i postavy, a zabývali se popisem věcí a jevů bez souvislosti a časové následnosti, to znamená, že příběh se neodvíjel chronologicky ani logicky. Každý detail popisu mohl být východiskem k dalšímu příběhu. Jeho cílem nebylo popisovat svět či nějaké situace, ale naopak v dílech takto psaných je „svět napřed zbaven daného smyslu“, ten má být poznáván teprve v průběhu románu. To vedlo k tomu, že hrdina nemá zpočátku na svět žádný výrazný názor, ten teprve získává. K tomu zvolili postup psaní z pohledu hrdiny, věci nejsou popisovány tak, jak je vnímá většina lidí, ale tak jak je vnímá románový hrdina. Víceméně lze tento styl charakterizovat jako poetický román zabývající se lidskou realitou. Tento styl nemá vypravěče a nelze rozlišit, zdali je psán ich nebo er formou.

Tyto postupy vedou k tomu, že je pro většinu čtenářů, v lepším případě, těžko srozumitelný a velmi těžko čitelný.

Jelikož tento styl patří k poněkud diskutabilnějším, cítilo mnoho významných literátů té doby potřebu vyjádřit se k němu. Většina těchto hodnocení nevyzněla dobře. Např. Jean-Paul Sartre ho označil za **antiromán**, což je považováno za relativně výstižné označení, které se dost často používá dodnes. Zároveň Sartre hodnotí "nový román" jako nudný experiment. Ani Roland Barthes nespatořoval v novém románu příslib literární obnovy. Tyto reakce vedly k tomu, že podstatnou část tvorby autorů nového románu tvořila obhajoba jejich tvorby.

Přes všechny výhrady, které se k tomuto druhu literatury objevily, tento druh románu ovlivnil evropské umění v 50. - 70. letech 20. století, pohled na literaturu a místy i film. Na poetiku nového románu navázali i někteří mladší autoři.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ